

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sva prava pridržana. Dopuštenje za ponovno objavljivanje ovog sažetka dano je isključivo u svrhu uključivanja u HUDOC bazu podataka Suda.

© Office of the Representative of the Republic of Croatia before the European Court of Human Rights. All rights reserved. Permission to re-publish this summary has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Bureau de l'Agent de la République de Croatie devant la Cour européenne des droits de l'homme. Tous droits réservés. L'autorisation de republier ce résumé a été accordée dans le seul but de son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

SAŽETAK PRESUDE

GROSAM PROTIV ČEŠKE PRESUDA VELIKOG VIJEĆA OD 1. LIPNJA 2023. ZAHTJEV BR. 19750/13

*Proširivši opseg predmeta izvan onoga koji je postavljen zahtjevom,
vijeće ESLJP-a prekoračilo je ovlasti koje su sudu dodijeljene
člancima 32. i 34. Konvencije*

ČINJENICE

Podnositelj zahtjeva radio je kao ovrhovoditelj u Češkoj. Bio je zadužen u ime države provoditi izvršenje ovršnih naslova kao što su: pravomoćne građanske sudske odluke, arbitražne odluke, ovršni javnobilježnički akti te zapisnici koje ovrhovoditelj sastavlja samostalno. Protiv podnositelja je pokrenut disciplinski postupak zbog sastavljanja zapisnika o priznanju duga kojeg je dala neovlaštena osoba, a zbog kojeg je trgovačkom društvu nastala značajna materijalna šteta. U disciplinskom postupku, koji se vodio pred stegovnim vijećem Vrhovnog upravnog suda, podnositelj je proglašen krivim za počinjenje prekršaja te mu je izrečena novčana kazna. Podnositelj se potom obratio Ustavnom sudu ističući da je u njegovom predmetu povrijeđeno više načela kaznenog postupka i to: presumpcija nevinosti, *in dubio pro reo* kao i dužnost suda da prikuplja dokaze. Također, podnositelj je tvrdio da je, u Konvencijskom smislu, optužen za kazneno djelo, a da češkim pravom nije bila predviđena mogućnost žalbe protiv odluke stegovnog vijeća Vrhovnog upravnog suda. U tom smislu, podnositelj je isticao da iznimka od prava na žalbu u kaznenim predmetima predviđena stavkom 2. članka 2. Protokola br. 7. uz Konvenciju, kada u prvom stupnju sudi „najviši sud“, nije primjenjiva u njegovom predmetu. Naime, većinu članova stegovnog vijeća su činili neprofesionalni suci, koji nisu imali iskustva u suđenju i nisu ispunjavali kriterije za suce najviših sudova. Ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva Ustavni sud je odbacio.

PRIGOVORI

Prigovore istaknute pred češkim Ustavnim sudom podnositelj je ponovio i u svom zahtjevu kojeg je podnio ESLJP-u, a koji je, postupivši kao gospodar pravne karakterizacije činjenica predmeta, smatrao da prigovor podnositelja zbog povrede prava na žalbu u kaznenim predmetima treba ispitati u okviru građanskog aspekta članka 6. stavka 1. Konvencije. Ocjenjujući takav prekvalificirani prigovor podnositelja, vijeće ESLJP-a je presudom od 26. lipnja 2022. utvrdilo da je podnositelju povrijeđeno pravo na pošteno suđenje, odnosno pravo na neovisan i nepristran sud, jer je u disciplinskom postupku odlučivalo stegovno vijeće koje nije ispunjavalo predmetne zahtjeve. Ostale prigovore podnositelja, vijeće ESLJP-a je odbacilo.

Odbor velikog vijeća prihvatio je zahtjev češke Vlade za podnošenjem predmeta velikom vijeću.

OCJENA ESLJP-a

Veliko vijeće je najprije odlučilo razmotriti opseg ovog predmeta. Opseg predmeta određen je podnositeljevim prigovorom koji se sastoji od činjeničnih navoda i pravnih argumenata. Sukladno načelu *iura novit curia*, ESLJP nije vezan pravnom osnovom koju je podnositelj zahtjeva iznio te može drugačije pravno karakterizirati činjenice (*Radomilja i drugi protiv Hrvatske* [VV], br. 37685/10 i 22768/12, stavak 110., 20. ožujka 2018.). Ipak, ESLJP svoju odluku može temeljiti samo na činjenicama na koje se „prigovara“. Stoga na podnositelju leži odgovornost podnošenja prigovora koje su to konkretne radnje ili propusti doveli do povrede nekog od prava koje se jamči Konvencijom na način koji ne prepušta ESLJP-u da nagađa je li određeni prigovor iznesen ili ne. ESLJP nema ovlast umjesto podnositelja zahtjeva formulirati nove prigovore samo na temelju iznesenih argumenata i činjenica¹.

Veliko vijeće je ocjenjivalo može li se prigovor podnositelja istaknut zbog povrede prava na žalbu u kaznenim predmetima razmatrati kao prigovor zbog povrede prava na neovisan i nepristran sud, a kako je učinilo vijeće ESLJP-a odlučujući u prvom stupnju.

Veliko vijeće ESLJP-a je primijetilo da podnositelj zahtjeva nije tvrdio da je do povrede prava na žalbu zajamčenu člankom 2. Protokola br. 7 uz Konvencije došlo zbog toga jer su pri donošenju odluke u disciplinskom postupku sudjelovali neprofesionalni suci. Navedenu činjenicu podnositelj je isticao samo kako bi argumentirao svoju tvrdnju da predmetni sud ne predstavlja „najviši sud“ te da iznimka predviđena stavkom 2. članka 2. Protokola br. 7 uz Konvenciju nije primjenjiva u njegovom predmetu. Štoviše, napominjući da većina članova disciplinskog vijeća nije podlijegala istim zahtjevima stručnosti i neovisnosti kao suci profesionalci, podnositelj zahtjeva je nastojao ukazati kako se sastav disciplinskog vijeća

¹ U tom smislu ESLJP je uputio na praksu Međunarodnog suda (ICJ-a) – [Nuklearni testovi \(Australija protiv Francuske\)](#) i [Spor oko statusa i korištenja voda Silale \(Čile protiv Bolivije\)](#).

razlikovao od sastava drugih sudskih vijeća koji u Češkoj sude u višem stupnju i koji nisu sastavljeni od sudaca porotnika ili neprofesionalnih sudaca.

Ukratko, podnositelj nije tvrdio da disciplinsko vijeće nije „sud“, već samo da nije „najviši sud“. Stoga podnositelj zahtjeva zapravo nije prigovorio da je sastav stegovnog vijeća bio uzrok ili konstitutivna činjenica navodne povrede članka 2. Protokola br. 7 uz Konvenciju. Prigovor zbog povrede prava na neovisan i nepristran sud podnositelj je prvi put istaknuo u svom očitovanju od 5. studenog 2015., nakon što je od vijeća ESLJP pozvan dodatno se očitovati o tome predstavlja li stegovno vijeće Vrhovnog upravnog suda „zakonom uspostavljeni sud“. Taj prigovor se ne može smatrati istovjetnom onom iznesenom u njegovom zahtjevu od 13. ožujka 2013. koji se odnosio se na povredu članka 2. Protokola br. 7 uz Konvenciju budući da se odnosi na različita jamstva koja proizlaze iz članka 6. stavaka 1. Konvencije (*Rustavi 2 Broadcasting Company Ltd i drugi protiv Gruzija*, br. 16812/17, stavak 246., 18. srpnja 2019.).

ESLJP je stoga zaključio da podnositelj zahtjeva nije podnio prigovor na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije, odnosno da je taj prigovor podnositelj iznio tek u svom naknadnom očitovanju 2015. godine i izvan šestomjesečnog roka. Zahtijevajući od stranaka da se naknadno očituju o tome predstavlja li stegovno vijeće Vrhovnog upravnog suda „zakonom ustanovljen sud“, vijeće ESLJP-a je na vlastitu inicijativu proširilo opseg predmeta izvan onoga koji podnositelj postavio svojim zahtjevom čime je vijeće prekoračilo ovlasti koje su ESLJP-u dodijeljene člancima 32. i 34. Konvencije.

Konačno, utvrdivši da je prigovor podnositelja zbog povrede prava na neovisan i nepristran sud nedopušten jer je podnesen izvan šestomjesečnog roka, veliko vijeće ESLJP-a je ispitalo preostale podnositeljeve prigovore koje vijeće nije proglasilo nedopuštenim (*Fedotova i drugi protiv Rusije* [VV]², br. 40792/10 i 2 druga, stavak 83., 17. siječnja 2023.). Navedeno je uključivalo podnositeljev prigovor zbog povrede prava na pošteno suđenje u disciplinskom postupku te izvorni podnositeljev prigovor zbog povrede prava na žalbu u kaznenim predmetima prije prekvalifikacije koju je izvršilo vijeće.

Ocjenjujući osnovanost i dopuštenost predmetnih prigovora veliko vijeće ESLJP-a utvrdilo je da kazneni aspekt članka 6. Konvencije nije primjenjiv u predmetu jer nisu ispunjeni *Engel kriteriji*³ te je prigovor podnositelja u tom smislu proglasio očigledno neosnovanim. Naposljetku, s obzirom na svoj zaključak o neprimjenjivosti kaznenog aspekta članka 6. Konvencije, veliko vijeće ESLJP-a odbacilo je i prigovor podnositelja zbog povrede prava na žalbu u kaznenim predmetima kao nespojiv *ratione materiae*.

² Sažetak presude na hrvatskom jeziku dostupan je u okviru [pregleda prakse](#).

³ Sukladno ustaljenoj sudskoj praksi ESLJP-a kaznena narav djela ocjenjuje se na temelju tri Engel kriterija: (a) klasifikacija djela u nacionalnom pravu, (b) priroda protupravnog ponašanja i (c) težina izrečene sankcije.